

Vajadus välistöajõu järele Eestis tulevikus kasvab

Eesti majanduse ja ühiskonna jätkusuutlik areng sõltub ühe olulise aspektina töajõu kättesaadavusest ja kvaliteedist. Eestis on järgmisel kümnendil tööturule jõudvate noorte arv väiksem kui tööturult lahkujate arv, mistõttu ei suuda nad katta tööturul kõiki töökohti. Välistöajõu kaasamine teatud ulatuses on vajalik, et tagada majanduse konkurentsivõime ning vajalike teenuste ja toodete pakkumine.

OSKA prognoosi järgi suureneb tippspetsialistide vajadus.

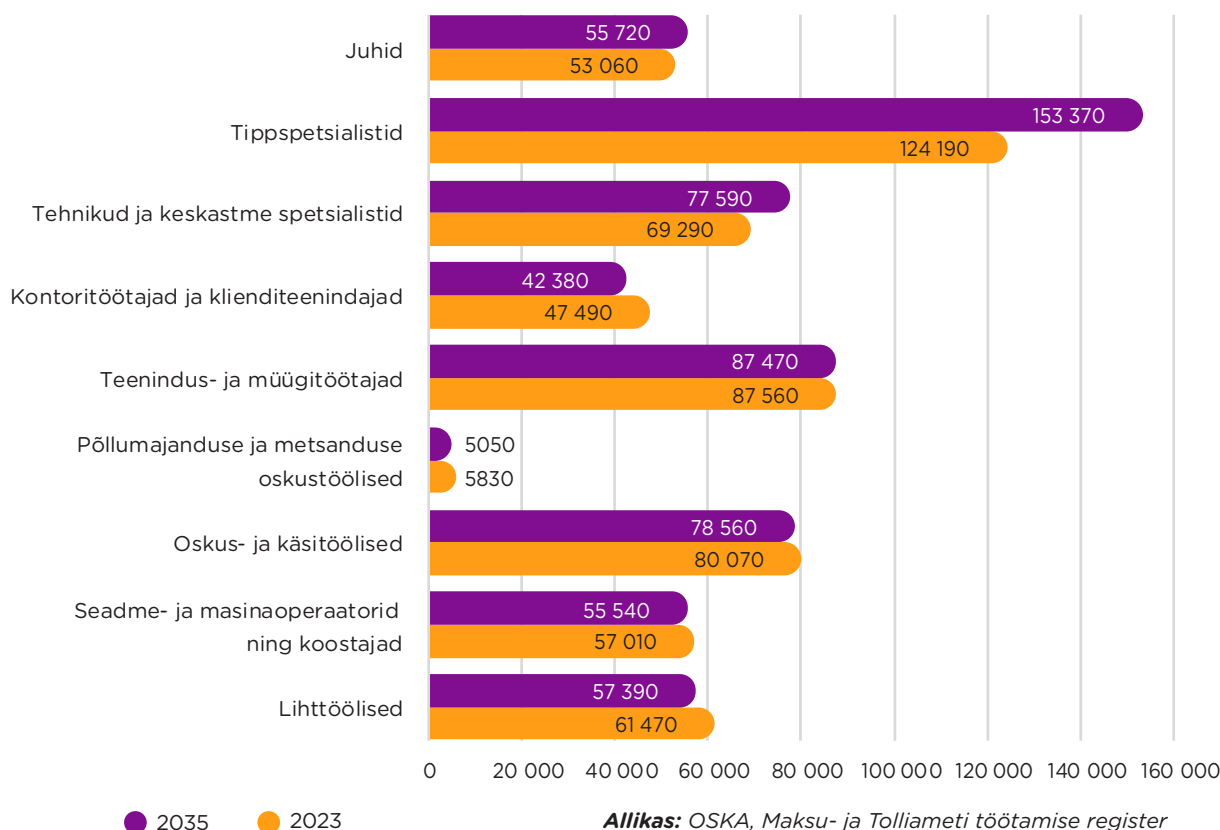
OSKA üldprognoosi kohaselt suureneb tippspetsialistide, juhtide ja tehnikute vajadus ning kahaneb kontoritöötajate, klienditeenindajate ja lihttöölise vajadus.

OSKA prognoosi kohaselt vajab Eesti tööturg igal aastal lisaks

2100

oskustöötajat ja tippspetsialisti.

Prognoositud hõivatute arv 2035 võrreldes 2023. aasta hõivatutega, ametiala pearühma järgi

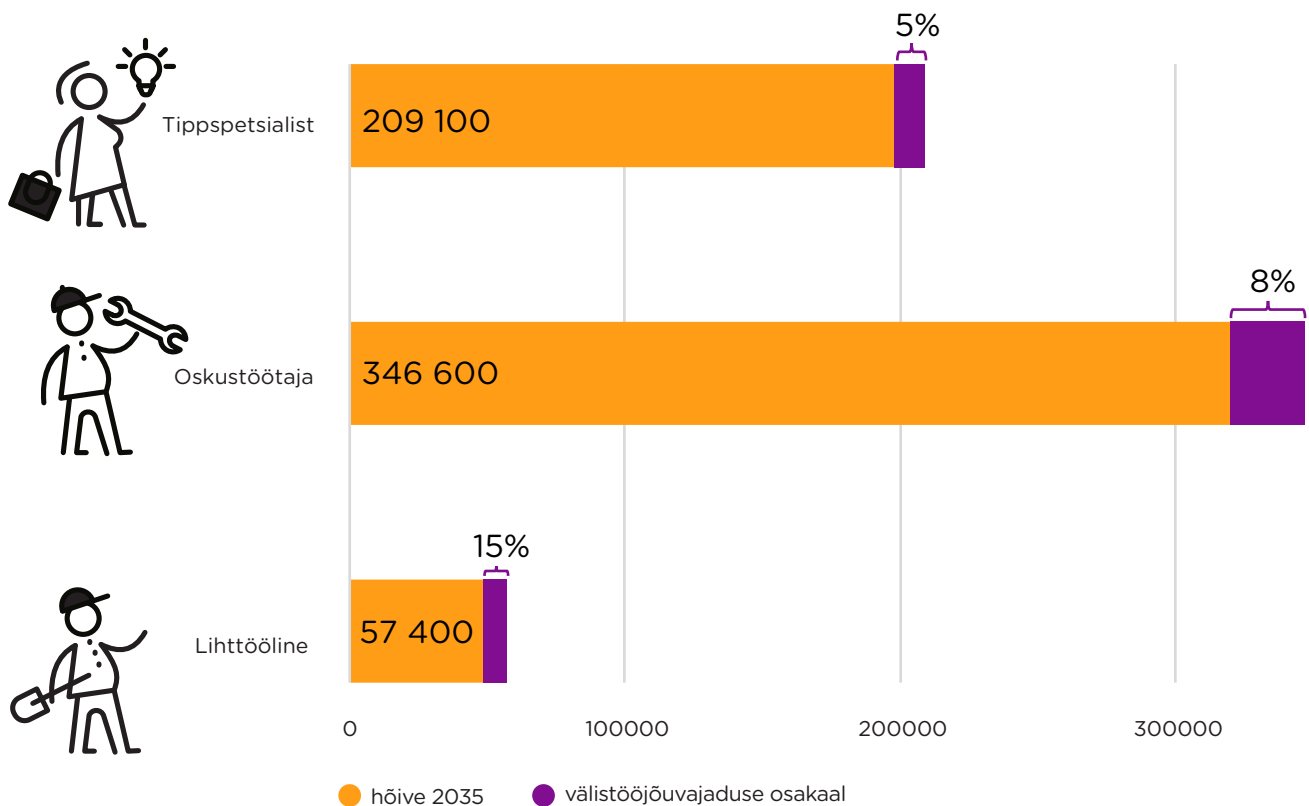

Arvestades ka pensioneervate inimeste asendusvajadust, jääb tööturul igal aastal puudu u 1400 tippspetsialisti ja 700 oskustöötajat, kelle vajadust Eesti tasemehariduse lõpetajad ei suuda katta. Tõenäoliselt tuleb suurem osa puudu jäävast töajõust värvata välismaalt.

Lisatöajõudu vajatakse info ja side valdkonnas, tööstuses ning veonduse ja laonduse valdkonnas, aga ka tervishoius ja sotsiaalhoolekandes. Tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande valdkonda välismaalaste värbamine on keeruline keele- ja kvalifikatsiooninõuete tõttu – seal nõuab töajõuvajaduse rahuldamine välistöajõuga eraldi riiklikku programmi või meetmeid.

Välis tööjõu vajadus veidi suureneb, kuid välismaalaste vajadus kogu tööhõives jääb **9%** juurde.

OSKA üldprognos aastaks 2035 ja välis tööjõu vajaduse osakaal

Allikas: OSKA

Märkus: joonisel on juhid ja tippspetsialistid kokku grupeeritud. Oskustöötajaid mõistetakse laias mõttes, kokku on liidetud seadme- ja masinaoperaatorid ning koostajad, oskus- ja käsitöölised, põllumajanduse, metsanduse, kalanduse ja jahinduse oskustöölised, teenindus- ja müügitöötajad, kontoritöötajad ja klienditeenindajad, tehnikud ja keskastme spetsialistid.

Eesti praegust rändepoliitikat iseloomustavad ühelt poolt tööturu kaitseks rakendatud sisserände kvoot (0,1% elanikkonna suurusel), palgakriteeriumid ja tööturust, teiselt poolt kvalifitseeritud spetsialistide ja talentide meelitamiseks loodud spetsiaalsed meetmed, nagu *startup*-viisa ja kasvuettevõtte viisaprogramm, erand IKT-sektori töötajatele ja tippspetsialistide regulatsioon.

Praegune Eesti rändepoliitika on killustatud ja keeruline, ajapikku on kehtestatud sisserände kvoodile hulk erisusi, mistõttu tööandjatel ja tööandajal on seda raske järgida. **Tuleviku tööturu vajadustele paremini vastava tööandereguleerimise korraldamiseks on vaja tööandepoliitika ühtset alust, mis määrab tööandere eesmärgid ja põhimõtted**, sh kuidas tööandere suhestub teiste rände liikidega.

Tööandepoliitika parendamiseks võiks kaaluda:

- erinevaid palgakriteeriumeid tippspetsialisti, oskustöötaja, lihttöölise tasemetele ning nende sidumist valdkondadega, sest keskmine palk on erinev tööstuses, tervishoius, IKTs, põllumajanduses jne;
- riikidevaheliste koostöölepetega kontrollitud tööandere meetme rakendamist. Seda saaks korraldada sihitud kolmandate riikide valiku ja kahepoolsete lepete sõlmimise kaudu;
- õpirände soodustamist tööjõupuudusega valdkondades koos õpingute järel tööturule aitamisega;
- ühiskonda lõimimisele suurema tähelepanu pööramist, sh tippspetsialistide ja oskustöötajatega kaasa tulevate pererändajale ning tema tööturuga kaasamisele;
- nn usaldusväärse ettevõtja meetme rakendamist – asjaomase hindamise läbi teinud ettevõttele muutub välis tööjõu värbamise protsess lihtsamaks ja kiiremaks.